

Instructiekaart Gezonde Taal

Inhoud

Gezonde Taal – Wat is het?	3
Lesbrieven, handleiding en fotokaarten	4
Werkvormen bij de fotokaarten	5

Beste lezer,

Ga je aan de slag met Gezonde Taal? Dan is het handig om eerst deze instructiekaart even goed door te nemen.

In de instructiekaart vind je onder andere beknopte achtergrondinformatie over Gezonde Taal, een korte toelichting op hoe je het materiaal kunt gebruiken én 12 creatieve werkvormen met de fotokaarten Gezonde Taal.

Heb je vragen, opmerkingen of ideeën? Neem dan zeker contact met ons op!

Projectleider Danielle Sauren – 06 – 18 21 04 17 – danielle@taaldoetmeer.nl

Taalconsulent Karlien van den Brink – 06 – 18 10 18 26 – karlien@taaldoetmeer.nl

Gezonde Taal – Wat is het?

Een zelfstandig bezoek aan de huisarts, een bijsluiter begrijpen of weten waar je terecht kunt als je niet zo lekker in je vel zit: dit is allemaal een stuk moeilijker als je de Nederlandse taal niet goed beheerst. Met de methode Gezonde Taal gaan taalleerders aan de slag met het verbeteren van zowel taal- als gezondheidsvaardigheden.

Onderwerpen: van huisarts tot zinvol leven

Gezonde Taal bestaat uit een serie lesbrieven voor volwassen taalleerders (niveau A1-A2). In elke lesbrief wordt een ander gezondheidsthema behandeld. De onderwerpen lopen uiteen van gezond eten en een bezoek aan de huisarts tot mantelzorg en zinvol leven.

Goed om te weten: de lesbrieven zijn zorgvuldig samengesteld met zorgprofessionals die kennis hebben van specifieke onderwerpen zoals diabetes, tandzorg en mentale problemen.

In de onderwerpkeuze en in de manier waaróp de onderwerpen besproken worden, haakt Gezonde Taal aan bij het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Bij Positieve Gezondheid ligt de nadruk niet op ziekte of gebrek, maar op mensen zelf: op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.

Resultaat

Door de verhalen, vragen en opdrachten in de lesbrieven leren taalleerders (en de begeleiders!) wat je kunt doen om je mentaal en fysiek gezonder te voelen.

Taalleerders die met Gezonde Taal werken, geven aan dat hun zelfvertrouwen is vergroot en dat zij ook veel van elkaar geleerd hebben door het delen van ervaringen.

Daarnaast worden er natuurlijk stappen gezet op het taalvlak: de woordenschat wordt uitgebreid en er wordt geoefend met (begrijpend) lezen en schrijven.

‘Ik ben nu elke week aan het bewegen en me bewust van mijn gezondheid en lijf. Ook weet ik nu wat het verschil is tussen een apotheek en een drogist.’

– deelnemer Gezonde Taal

Lesbrieven, handleiding en fotokaarten

Opbouw van de lesbrief

Elke lesbrief heeft dezelfde herkenbare structuur en loopt van receptieve kennis (luisteren naar een verhaal; nieuwe woorden inslijpen) naar productieve kennis (zelf praten en vragen stellen over een specifiek onderwerp). Voor één lesbrief kun je één tot drie bijeenkomsten gebruiken. Gezonde Taal bestaat uit 20 lesbrieven.

Waarvoor gebruik ik de handleiding?

Bij elke lesbrief zit een handleiding voor jou als begeleider. In de handleiding vind je onder meer:

- Betrouwbare achtergrondinformatie
- Websites waar deelnemers en coaches achtergrondinformatie en/of aanvullend lesmateriaal kunnen vinden over het betreffende thema
- Een toelichting over hoe te werken met de verschillende onderdelen van de lesbrief
- Een antwoord op de vraag wat je kunt doen als taalcoach mocht er nazorg nodig zijn bij het behandelde onderwerp.

De fotokaarten

De fotokaarten zijn ontwikkeld om het materiaal toegankelijker te maken voor deelnemers die moeite hebben met lezen. Bij elk thema zijn zes belangrijke nieuwe woorden op de fotokaarten te zien en kan de deelnemer oefenen met nazeggen, onthouden en herhalen.

Op de volgende pagina staan twaalf werkvormen om de kaarten op een actieve en speelse manier in te zetten.

Werkvormen bij de fotokaarten

Sta op

Geef iedere deelnemer een fotokaart.

Lees het gesprek uit de lesbrief voor. Als de deelnemers hun woord op de fotokaart horen, staan ze op en zeggen het woord.

Is dit ...?

Laat de deelnemers een fotokaart zien die je in deze les behandeld hebt, bijvoorbeeld een fotokaart van de meetlat. Vraag de deelnemers: 'Is dit de weegschaal?'. Deelnemers antwoorden met: 'Nee, dit is de meetlat'.

De gloeiende stoel

Eén persoon uit de groep zit met zijn rug naar de muur.

De taalcoach hangt een fotokaart op de muur (of staat zelf achter de stoel en houdt een fotokaart vast).

De groep omschrijft het woord zonder het te zeggen en degene met de rug naar de muur moet het woord raden.

Variatie:

De deelnemer met de rug naar de muur stelt ja-nee vragen aan de rest om het woord te raden.

De kennisbak

Neem een doos/bak/trommel mee met alle woorden die jullie hebben besproken.

Aan het begin van iedere bijeenkomst laat je elke deelnemer een woord uit de doos pakken zonder te kijken.

De deelnemers beschrijven hun woord op de fotokaart.

Plaatjesverhaal

Verdeel de deelnemers in groepjes.

Geef iedere groep een stel fotokaarten. De kaarten kunnen iets met elkaar te maken hebben of juist helemaal niet, afhankelijk van het niveau van de groep.

Deelnemers moeten een samenhangend verhaal maken met de kaarten.

Boter-kaas-en-eieren

Verdeel de groep in twee teams.

Teken een groot boter-kaas-en- eierenveld en hang dit op de muur.

Schrijf in elk van de negen vakjes een woord dat deelnemers onlangs geleerd hebben. Je kunt ook een tekeningetje maken.

De deelnemers komen om de beurt naar het papier op de muur en zeggen een zin met één van de negen woorden. Als de zin correct is, winnen ze het vakje.

Het team dat drie vakjes op een rij heeft, heeft gewonnen.

Vliegenmepper

Hang de fotokaarten op in de ruimte.

Verdeel de groep in twee teams.

Laat één persoon uit elk team bij het bord staan met een (schone!) vliegenmepper.

Omschrijf één van de woorden. Degene die als eerste op het juiste woord slaat, wint.

Variatie:

Je geeft ieder groepje een stapeltje kaarten met woorden er op. De groep legt de kaarten neer met de kant waar de woorden op staan naar boven.

Eén deelnemer beschrijft een woord en de andere deelnemers slaan met hun hand op de juiste kaart.

Degene die het snelst is, heeft gewonnen.

Wat zit er op mijn rug?

Plak op de rug van iedere deelnemer een fotokaart. Ze mogen niet zien wat je op hun rug plakt.

Deelnemers moeten rondlopen en door middel van het stellen van ja-nee vragen erachter komen welk woord zij op hun rug hebben.

Teken het woord

Eén deelnemer komt naar voren.

Laat een fotokaart zien zonder dat de anderen het zien.

De deelnemer moet het woord tekenen.

Steek je kaart op

Houd in iedere hand één fotokaart omhoog en noem wat op één van de twee fotokaarten staat. De deelnemers moeten wijzen naar de hand met de fotokaart die je genoemd hebt.

Variatie:

Laat iedereen één fotokaart omhoog houden. Je roept een woord dat op één van de fotokaarten staat.

Degene die de kaart vasthoudt die bij het woord hoort, houdt de kaart omhoog en laat hem weer zakken.

Voer het tempo op wanneer je denkt dat de deelnemers doorhebben wat de bedoeling is.

Wie ben ik? Neem post-its mee.

Geef iedere deelnemer een post-it. De deelnemers schrijven of tekenen een woord of actie op de post-it.

Ze plakken dit bij een ander op het voorhoofd.

De deelnemers stellen om de beurt een vraag om erachter te komen wat er op het briefje staat.

Bijvoorbeeld bij het thema gezond eten: 'ben ik een groente?' of 'ben ik gezond?'.

De of het?

Laat een fotokaart zien. Bijvoorbeeld van de weegschaal. Vraag of het 'de weegschaal' is of 'het weegschaal'. Je kunt ook twee stapels maken, één voor de-woorden en één voor het-woorden.